

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

w sprawie **P. M.**

skazanego za popełnienie przestępstw z art. 160 § 1 i 2 k.k.

w zw. z art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i innych,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2024 r.

wniosku pełnomocnika małoletnich oskarżycieli posiłkowych

o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego M. B.,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

**wyłączyć sędzię Sądu Najwyższego M.B. od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. III KK 587/23.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego P. M. wniósł kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 7 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka 1232/22, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 22 marca 2022 r., sygn. akt II K 693/18. Kasacja obrońcy skazanego została zarejestrowana w repertorium pod sygn. III KK 587/23 i zgodnie z kolejnością wpływu zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 6 grudnia 2023 r. sprawę przydzielono SSN M.B. Pismem z dnia 18 grudnia 2023 r. pełnomocnik małoletnich pokrzywdzonych R. M. i T. M. wniósł o wyłączenie SSN M. B. od orzekania w przedmiotowej sprawie.

Uzasadniając wniosek pełnomocnik wskazał, że w świetle orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego zachodzą wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości sądu z udziałem SSN M. B. Wniosek ten w Izbie Karnej został zarejestrowany pod sygn. KRI 336 i zarządzeniem z dnia 4 stycznia 2024 r. przydzielony do rozpoznania SSN Barbarze Skoczkovskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek pełnomocnika małoletnich oskarżycieli posiłkowych, oparty o przepis art. 41 § 1 k.p.k., zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z tym przepisem sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Okolicznością mogąca wywołać tę wątpliwość może być m.in. tryb powołania sędziego Sądu Najwyższego na urząd (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Sąd Najwyższy ma zatem obowiązek wyłączyć sędziego także wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszych uchybień, a więc do naruszenia standardu niezależności i bezstronności gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, co mogłoby skutkować m.in. odpowiedzialnością odszkodowawczą Państwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 57/23 [KRI 155]).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z powołaniem M. B. na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3). Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; uchwała Sądu Najwyższego w składzie połączonych 3 Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-

1/20). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Należy przy tym dodać, że brak gwarancji zachowania minimum standardu niezależności, niezawisłości i bezstronności orzekania dotyczy w szczególny sposób sędziów byłej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tj. m.in. M. B. (zob. np. postanowienie SN z dnia 19 października 2022 r., sygn. akt II KK 206/21). Należy jedynie zasygnalizować, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał Izbę Dyscyplinarną za zależną od władzy politycznej, a tym samym przyjął, że Izba Dyscyplinarna nie jest sądem w rozumieniu prawa europejskiego (por. wyrok TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, przeciwko Polsce). W czasie orzekania w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego sędziowie okazywali lekceważenie wobec wiążącego polskie sądy orzecznictwa europejskiego (choćby poprzez rozpoznawanie spraw w okresie zawieszenia przez TSUE funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej – SSN M. B. np. w dniu 15 grudnia 2021 r. w sprawie I DO 16/21).

Mając powyższe na uwadze, należało wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego M. B. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. III KK 587/23.

[J.J.]

[a]

